هەندێ لـــەوتەکانی

مەلا کرێکار

نـــووسەر :
مامۆستا ئوسامە تەوحیدی شـــارەزووری
ئـــامەدە کردنـــی: الحق

- هـەڵسەنگاندنی لە ڕوانگەی عەقـیدە و مەنهەجی دەولـەی ئیسلامی لە عـێراق و شـام هەموو قسەکانی کرێـکار بەمەنهەجی دەوولە وەڵام دەدەینەوە کەئەمە عەقـیدەی دەولەیە لەسەر حوکمی ئەو قسانەی کرێـکار.

1

- کرێکار ئەردۆغانی دیمووکراسیخواز بە موسڵمان دەزانێت

2

- پـارەی کۆمسیۆنی هەڵبژاردنەکات بـــەحەڵاڵ دەزانێت

3

- دەڵێت ئەمریکا وئێران شەڕبکەن ئێمە پشتی ئێران دەگرین چونکە ئێران شیعەیە وئەمریکاش کافرە وە شیعەش هەموویان تەکفیر ناکرێن !

4

- بەموسڵمان دانانی حوکمەتەکەی جەعفەری ودان نان بەشەرعی بون حوکمەتی ڕافیـضە وبەیەکسـان دانانی زانایانـی ئەهلی سونەت وڕافیضە !

5

- پشتگیرکردنـی حزبی گۆڕان وحەڵاڵکـردنی دەنگدان بەگۆڕان

6

- بـە جائیز دانانی بون بەپۆلیس وچەکداری حوکمـەت ـی عەلمانی ! وبەڵکو بـەعیـبادەتی دەزانێت

7

بسم الله الرحمن الرحيم

هەندێ لـــەوتەکانی

مەلا کرێکار

نووسەر :

مامۆستا ئوسامە تەوحیدی (شارەزووری)

حفظە اللە تعالی

الحق

AL HAQQ

-١٤٤٧ک-

هەندێ لەو تەکان ـی مەلا کرێـکار وهەڵسـەنگاندنی لە ڕوانگەی عەقـیدە و مـەنهەج ـی دەول ـەی ئیسلامی لە عـێراق وشـام هەموو قسەکانی کرێـکار بەمەنهەج ـی دەوولە وەڵام دەدەینەوە کە ئەمە عەقـیدەی دەولەیە لەسەر حوکمی ئەو قسانەی کرێکــار کەس نەڵێت لەوانەیە تەوبەی کردبێت پێشتریش مەرجــەکان ـی تــەوبەم بڵاوکردەوە لێرەش دای ئــەنێمەوە تـا قسەی بێ علم نــەکەن .

الله تعال ـی دەفەرموێت لە سوڕەتی البقرة ئایەتی ١٦٠ : {إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُوا فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ }

ئیمام ـی قەتادە لەڕاڤەی ئەم ئایەتە پیرۆزەدا دەفەرموێت :(یقول: أصلحوا فیما بینهم وبین الله, وبیَّنوا الذي جاءهم من الله, فلم یکتموه ولم یجحدوا به: أولئك أتوب علیهم وأنا التواب الرحیم) [الطبری]
وا تـە : ا الله تەوبەی ئە وکەسە وەرئەگرێت کە نێوان خۆ ی والله تعالی چاکـبکات وە ئەو هەقەی لەلایەن الله ـوە هاتوە ڕونــی بکاتەوە و نەیشارێتەوە و نکۆڵی لێ نەکات ئا ئەوانە الله تعالی تەوبەیان وەردەگرێت وەک الله فەرموویەتی هەرخۆم لە تەوبەکاران خۆش دەبـم و بەخشندەم بەرامـبەریان.

الله تعالی سێ مەرج ـی داناوە بۆوەرگرتن ـی تەوبە

① پەشیمان بونەوە لەو کوفر و گومڕای ونەفامیانەی پێشـوتر.

② لەبڕی کوفرەکان وگومڕایەکان پابەندبێت بەدەستگرتن بەئیمان وتەوحید وسونەت وطاعەت.

③ ئەو کوفر وگومڕایانەی پێشتر بڵاوی دەکردەوە ئێستا ڕونی بـکاتەوە کەئەوشـتانە کوفر و هەڵەبوە .

①

یەکەم وتـــەی کرێکـــار

کرێکار ئەردۆغان ـی دیمووکراسیخواز بە موسڵمان دەزانێت لە کاتێکدا جیاوازی نیە لەنێوان ئەردۆغان وپارتی ویە کێتی بەڵا م کرێکـا ر ئەردۆغان ـی ئیخوانی پێ موسڵمانە لەکاتێکدا هەموو زانایان ـی دەولە کۆڕان لەسەر ئەوەی دەڵێن ئەردۆغان طاغوتە.

حوکمـی کەسێ چیە طاغوتێ بە موسڵمان بـزانێت لە کاتێکدا ئاگای لەکوفری ئەو طاغوتە هەبێت ؟

طاغوت سێ جۆرە وەک شێخ ابن سحمان دەفەرموویێت :

طاغوتی عیبادەت

طاغوتی حوکم (سیاسەت)

طاغوتی گوێڕایەڵی و شوێنکەوتن

الله تعالی لە سورەتی البقرة ئایەتی ٢٥٦ دەفەرموویێت : { لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ ۖ قَد تَّبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ ۚ فَمَن يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِـاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ }

شێخ رحمه الله لەتەفسیری ئەم ئایەتەدا دەفەرموێت :

(فبين تعالى أن المستمسك بالعروة الوثقى، هو الذي يكفر بالطاغوت؛ وقدم الكفر به على الإيمان بالله، لأنه قد يدعي المدعي أنه يؤمن بالله، وهو لا يجتنب الطاغوت، وتكون دعواه كاذبة والمراد من اجتنابه هو بغضه، وعداوته بالقلب، وسبه وتقبيحه باللسان، وإزالته باليد عند القدرة،ومفارقته، فمن ادعى اجتناب الطاغوت ولم يفعل ذلك فما صدق) [كتاب حكم المرتد -الدرر السنية 10/509]

واتـا : اللە ڕونیکردۆتەو ە کە ئەوکە سە دە ستی گرتوە بەوشەی لااله الاالله محمد رسول اللە کە کـوفری بە طاغوت کردووە وە اللە تعالی کو فرکردنی بەطاغو ت خستۆتە پێش ئیمان هێنان بە اللە چونکە لەوانەیە کەسێ هەبێت بڵێت ئیماندارم بە اللە (وەک ئەم شمس الدین ـە وەتەکفیری زانایان وموجا هیدان بکات) کـەچـی د وورنەکەوتۆتەوە لـە طاغوت هەربۆیەش لافی ئیمان هێنانی بە اللە دەبێت بە درۆ وە مە بەست لە دو ورکەوتنەوە لە طا غوت ڕق لێ بو نیەتی بە دڵ وە جو ێن پێدان و ناشر ینکر دنیەتـی بــەز مان وە لادا نیە تی بەدەست لەکاتی توانا و حیـ ـابونەوەیە لێی بەلاشە هەرکەسێ بڵێت من دوو رکە وتومەتەوە لە طاغوت ئەوکار انە نەکـا ت ئەوا د رۆی کردووە لەلافی دوورکەوتنەوەی لە طاغوت.

پێغەمـبەر "صلی اللە علیە وسلم" کوفرکردنی بە طاغوت کردوە بەمەرج بۆ موسڵمان بون جا طاغوتی عیبادەت بێت یان طاغوتی سیاسەت دەفەرموێت :

(من قال لا إله إلا الله، وكَفَرَ بما يُعْبَدُ من دون الله حَرُمَ مالُه ودمُه وحِسابُه على الله)

واتــا : هەرکەسێ بڵێت لا اله الاالله وە کـوفر بکات بەوانەی لەغیری اللە دەپەرسترێن ئەوکات ماڵ وخوێنی حەرام دەبێت و حسابیشی لە لای اللە یە .

وە طاغوتی حوکم زۆرتر و زیاترە لە طاغوتەکانی تر هەربۆیە شێخ محمد عبدالوهاب دووجار باسی طاغوتی سیاسەتی کردووە کە لە جۆرەکانی طاغوت دەفەرموێت :

الثاني : الحاكم الجائر المغير لأحكام الله تعالى ، والدليل قوله تعالى : { ألم تر إلى الذين يزعمون أنهم آمنوا بما أنزل إليك وما أنزل من قبلك يريدون أن يتحاكموا إلى الطاغوت وقد أمروا أن يكفروا به ويريد الشيطان أن يضلهم ضلالا بعيدا } [النساء : 60] .

الثالث : الذي يحكم بغير ما أنزل الله ، والدليل قوله تعالى : { ومن لم يحكم بما أنزل الله فأولئك هم الكافرون } [المائدة : 44] .

جۆری دووەم / حاكمـێكە ستەمكارە حوكمەكانی الله دەگۆڕێت بەڵگەش ئەو ئایەتەیە كە كەسانی ویستیان حوكم بگێڕنەوە بۆلای طاغوت الله نەفی ئیمانی لێكردن و بەكافری وەسف كردن .

جۆری سێهەم / حاكمـێكە حوكم بەپێچەوانەی شەرعی الله بكات.

الشيخ محمد بن عبد الوهاب رحمه الله تعالى فەرمویەتی :

(ومعنى الكفر بالطاغوت أن تبرأ من كل ما يُعتقد فيه غير الله من جني أو أنسي أو شجر أو حجر أو غير ذلك وتشهد عليه بالكفر والضلال وتبغضه ولو كان أباك أو أخاك فأما من قال أنا لا أعبد إلا الله وأنا لا أتعرض السادة و القباب على القبور وأمثال ذلك فهذا كاذب في قول لا إله إلا الله ولم يؤمن بالله ولم يكفر بالطاغوت) . [الدررالسنية في الأجوبة النجدية :2 / 121] .

واتـا : مانای بێ باوەڕبون بەطاغوت ئەوەیە خۆت بەری بكەی لەهەموو ئەوانەی باوەڕیان پێ هێنراوە لە غیری الله لە جنۆكە و مرۆڤ و دار و بەرد وجگە لەوەش وە شایەتی لەسەربدەی بە كـوفرو گومڕایی وەڕقت لێی بێت ئەگەرچی باوك و براشت بێت جا ئەوكەسەی بڵێت من جگە لە الله كەسی تر ناپەرستم بەڵام قسەناكەم لە سەر ئەهلی گومەزەكان (موشریكانی ئەو سەردەمەی خۆی) و هاوشێوەكانیان ئە وا ئەوكەسە درۆ ی كردوە لەوتنی لاالە الا اللە وباوەڕی بە الله نەهێناوە و بێ باوە ڕیش نەبوە بەطاغوت.

شـێخ محمد بن عبدالوهاب ـ دەفەرموێت : (وأما صفة الكفر بالطاغوت فأن تعتقد بطلان عبادة غير الله وتتركها وتبغضها وتُكفر أهلها وتعاديهم) [الدرر السنية (1 /161)]

واتـا : سیفەتی كــوفركردن بە طاغوت بریتیە لەوەی بڕوات وابێت پەرستنی جگە لە الله پوچەڵ و بـاتڵـە وە وا زبـهێنیت لە پەرستنی جگەلە الله وە ڕقت لێ بێتەوە وە ئەوانەشی جگەلە الله دەپەرستن تەكـفیریان بكەیت و دژایەتیان بكەیت .

ــ بەڵام مـەلا كرێكار نەتەكفیری ئەردۆغان دەكات نەدژایەتیان دەكات

②

دووەم وتـــەی کرێکـــار

پارەی کۆمسیۆنی هەڵبژاردنەکان بە حەڵاڵ دەزانێت کە ئەرکــی کۆمسێون بریتیە لە بەڕێوە بردنی پرۆسەی دەنگدانی پەرلەمانی کوفری شیرکـی کەواتە حەڵاڵکـردنی پرۆسەی دیمووکراسیەت

شـــێخ ـی ئیسـلام ابن تیمە دەفەرمویێت :

(ومعلوم بالاضطرار من دين المسلمين وباتفاق جميع المسلمين أن من سوَّغ اتباع شريعة غير شريعة محمد صلى الله عليه وسلم فهو كافر) [مجموع الفتاوى (٢٨/ ٥٢٤)]

واتـا : پێویستیەکی زانراوە لەدینی موسڵمانان وە بەیەکدەنـگی موسـڵمانان کە هەرکەسێک بەئاسایی دانێت شوێن جگە لە شەریعەت ـی محمد صلى الله عليه وسلم بکەوێت ئەوکەسە کـافرە.

دیسان ئیمام ابن تیمیـە ئیجماع نەقڵ دەکات دەفەرموێت :

(والإنسان متى حلل الحرام المجمع عليه أو حرم الحلال المجمع عليه أو بدل الشرع المجمع عليه كان كافرا مرتدا باتفاق الفقهاء) [مجموع الفتاوى3/267]

واتـا : مرۆڤ هەرکـاتێ حەرامێکی کۆڕا لەسە ربوی حەڵاڵ کـرد یان حەڵاڵێکی کۆڕا لەسـەربوی حەرام کــرد یان یاسایەکـی کۆڕا لەسەربوی ئیسلام ـی گۆڕی ئەوا کـــافرە مورتەدە بەکۆدەنگی فوقەهایـا.

③

سێهەم وتـــەى كرێكـــار

دەڵێت ئەمریكـا و ئێران شەڕبكەن ئێمە پشتى ئێران دەگرین چونكە ئێران شیعە یە و ئەمریـكاش كافرە وە شیعەش هەموویان تەكفیر ناكرێن !

كە هەمومان دەزانین شیعەى ئێران كوفر وشیركـو دژایەتى نەماوە بە رامبەرئیسلام و سونە نەیان كردبێت لەتاران یەكـ مزگەوتى لێ نیە بەڵام لەئەمریكا سەدان مزگەوت هەیە

شێخ ئیسلام ابن تیمیە ـ دەفەرموێت : (والمرتد شرٌّ من الكافر الأصلي من وجوه كثيرة) [مجموع الفتاوى 2/193.] **واتـا : كـەس مورتەد خراپترە لەكافرى ئەصـلى لە چەندین ڕووەوە .**

ئیمام ـ ابن حزم رحمە اللە لەبارەى ڕافیضەوە فەرموویەتى :

(فإن الروافض ليسوا من المسلمين ، إنما هي فرقة حدث أولها بعد موت رسول الله صلى الله عليه وسلم بخمس وعشرين سنة) [الفصل في الملل والنحل 2/213]

واتا : ڕافیضە لە موسڵمـانان نیـن بـەڵكو كۆمـەڵێـكن كەسەرەتاكەیـان لەپـاش 25 ساڵ لە مردنى پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم دروست بون.

الإمام طلحة بن مصرف (112هـ) دەفەرموێ :

(الرافضة لا تنكح نساؤهم ولا تؤكل ذبائحهم لأنهم أهل ردة) [الإبانة الصغرى لابن بطة]

واتـا : ڕافیضـە ژنیان لێ خوازبێنى ناكرێت و سەربڕاویان ناخورێ چونكە ئەهلى ڕیـدەن.

شـێخ ئیسلام ابن تیمیە دەفەرموێت :

(ومن زعم أن الصحابة ارتدوا بعد رسول الله - عليه الصلاة والسلام - إلا نفراً قليلاً لا يبلغون بضعة عشر نفساً أو أنهم فسقوا عامتهم ، فهذا لا ريب أيضاً في كفره لأنه مكذب لما نصه القرآن بل من يشك في كفر مثل هذا فإن كفره متعين وكفر هذا مما يعلم بالاضطرار من دين الإسلام) [الصارم (586 " 587)]

واتـا : هەركـەس بڕوای وابێت هاوەڵان لەپاش مردنی پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم هەڵگەڕاونەتەوە لە ئیسلام ئـیلا چەند هاوەڵێك نەبـێت كە ژمارەیان ناگاتە سـیانزە یان پانزە كەس یان بـڵێت هەموو هاوەڵان فاسق بون ئەم كەسـە گومان لە كوفریـدا نیە چونكە چەندین دەقـی قور ئانـی بەدرۆ خستۆتەوە بەڵـگە و ئەوەشی گومانی هەبێت لە كوفری ئەم جۆرا نە دەبێت ئەوكەسەش تەكـفیربكرێت وەكـوفری ئەم كەسەش بەپێویستی زانراوە لە دیـــن.

4

چوارەم وتــــەی كرێكـــار

بە موسـڵمان دانانی حوكمەتە كەی جـەعفە ری ودان نان بەشەرعی بون حوكمە تی ڕ افیـضە و بەیەكسـان دانانی زانایان ـی ئەهلی سونەت و ڕافیضە !

قال الله تعالى {أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ } [القلم : ٣٥]

واتـا : بـــاوەڕداران و بێ باوەڕان وەك یەكسان نین چۆن وەك یەكیان لێدەكەن ؟

الشيخ عبد الرحمن بن حسن رحمه الله دەفەرموێت :

(و له نوا قض و مبطلات تنا في ذ لك التو حيد : فمن أعظمها أمور ثلاثة الأمر الثالث : موالاة المشرك والركون إليه ونصرته وإعانته باليد أو اللسان أو المال كما قال تعالى { فلا تكونن ظهيرا للكافرين } [القصص:86]) [الدرر السنية 300/11-304 ، مجموعة الرسائل والمسائل النجدية 4/291]

واتا : تەوحيد هەڵوەشـێنەوەو پوچەڵكردنەوەى هەيە لەگەورەترين هەڵوەشێنەوەكانى تەوحيد سێ شتە سێهەم شت بريتيە لە دۆستايەتيكردنى موشريكان و پشتگيريكردنى موشريكان وسەرخەستنيان ويارمەتى دانيا ن بەدەست وزما ن ومـاڵ هەروە ک اللە فەرموويەتى { مەبە بەپشتيوا ن وپەناگە ى كافرو بێ باوەڕان } .

شـێخ محمد بن عبدالوهاب رحمه الله ـدەفەرموێت :

(أن الرافضي إذا سب الصحابة فاختلف العلماء في كفره وأما إذا اعتقد في علي أو الحسين فهو كافر إجماعا و السني الذي يشك في كفره كافر) [الدرر السنية (10/ 129)]

وا تـا : ئەو ڕافيضەيەى جوێن بەصــەحابە بات زانايان ڕاجياوا زبو ن لە تەكـفير كرد ن ـى بەڵام ئەو ڕافيضەيە بـڕوا لەعەلى يان لەحسێن دروست بـكات (وسيفەتەكانى اللە يان پێ بـات) ئەوا كـافرە بـەيەكدەنگى بەڵكـ ـو ئەوكە سەش وا خۆى بە سو ننى دەزانێ گومـانى هە بێت لە كوفرەكەيـ ـدا ئەويش كـافرە .

وە ئەگەر عوزر بەجەهليان پێ دەدات ئەوا پێى دەڵێـــين الشيخ حمد بن ناصر بن ال معمر دەفەرموێت :

(فكل من بلغه القرآن فليس بمعذور، فإن الأصول الكبار التي هي أصل دين الإسلام ، قد بينها الله ووضحها وأقام بها الحجة على عباده) [الرد على القبوريين]

واتـا : هەموو کەسـێ کەقورئانی پێگەشتبێت ئەوا عوزری بۆنیـە چونکـە ئصوڵە گەورەکان کە لە ئەصڵی دیـــنی ئیســـلامە اللە تعالی زۆر بەڕونی باسی کردوە و قورئانی کردوە بە بەڵگـە بەسەر بەندەکانیەوە.

⑤

پێنجەم وتـــەی کرێکـــار

پشتگیرکردنـی حزبی گۆڕان وحەڵاڵکـردنی دەنگدان بەگۆڕان

الشیخ عبد الرحمن بن حسن رحمه الله دەفەرموێت :

(فالحنفاء أهل التوحید؛ اعتزلوا هؤلاء المشرکین لأن الله أوجب علی أهل التوحید اعتزالهم، وتکفیرهم، والبراءة منهم، کما قال تعالی عن خلیله إبراهیم علیه السلام ﴿ وأعتزلکم وما تدعون من دون الله ﴾، إلی قوله: ﴿ فَلَمَّا اعْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِن دُونِ ﴾ [مریم: ٤٨ - ٤٩] وقال: ﴿ إِنَّا بُرَآءُ مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ ﴾ [الممتحنة: ٤]، وقال عن أهل الکهف: ﴿ وَإِذِ اعْتَزَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأْوُوا إِلَى الْكَهْفِ .... ﴾ [الکهف: ١٦]، فلا یتم لأهل التوحید توحیدهم، إلا باعتزال أهل الشرك، وعداوتهم وتکفیرهم، فهم معتزلة بهذا الاعتبار؛ لأنهم اعتزلوا أهل الشرك، کما اعتزلهم الخلیل إبراهیم علیه السلام) [الدرر السنیة ١١/ ٤٣٤]

واتـــا : حنفـاءکان ئەهلی تەوحـیدن ئەوانەن کەلەموشریـکانە دابـــڕاون چونکە اللە واجبی کردووە لەموشریکان جیـابببیتەوە وتەکفیریـــان بکەی و خۆتیان لێ بەری بکەیت هەروەک اللە لـەبارەی

ابراهیم ـی خلیل ـی خۆی دەفەرموێت : (لە خۆتان و لەوەشی دەیپەرستن لە غیری الله جیادەبمەوە) تا ئەو وتەیەی الله (کاتێ ابراهیم جیـابویەوە لە خۆیان و پەرستراوەکانیان) ـوەدەفەرموێت (ئێمـە بەریئـین لە خۆتان و لەوەشی دەیپەرستن لە غیری الله بێ باوە ڕیـن پیتا ن وەلەنێوان ئێمە وئێوە دوژ منایەتی وقین بەرپابوە تا ئـــ ـــیمان ئەهێنن بە الله بەتا کو تە نهـــ ـــا) وە لەبا رە ی یارانی ئەشکەوتەوە فەرموویەتی (کـاتێ جیابونەوە لەموشریکان و لەوەشی موشریکان دەیان پەرست و ڕ ۆشتن بۆ ئەشـکەوت...) بۆیە ئە هلی تەو حـید تەوحیدیان داناەزرێ ئیلا بە خ ۆجیاکردنەوە لە موشریکان و دوژمنایەتی و تەکفیرکردنیان نەبێت بەم واتایە مووەحیدان موعتەزیلە ن چونکە خۆیان لە ئەهلی شیرک جیاکردۆتەوە وەک چۆن ابراهیم علیه السلام خۆی لە مووشریکان جیاکردەوە.

⑥

شەشەم وتـــەی کرێکـــار

بـە جائیز دانانی بون بەپۆلیس و چەکـداری حوکمـەت ـی عەلمانی ! وبەڵکو بـە عیــبادەتی دەزانێت

الله ـدەفەرموێت : { لَّا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۖ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ } [آل عِمرَان : ٢٨]

الإمام ابن جرير رحمه االله لە تەفسیری ئەو ئایــەتە ئەفەرموێت :

(ومعنى ذلك: لا تتخذوا أيها المؤمنون، الكفار ظهرا وأنصارا توالونهم على دينهم، وتظاهرونهم على المسلمين من دون المؤمنين، وتدلوهم على عوراتهم ومن يفعل ذلك (فليس من االله في شيء)، يعني بذلك: فقد برئ من االله وبرئ االله منه، بارتداده عن دينه ودخوله في الكفر) [تفسير الطبري: ٦/٣١٣]

واتـا : مانای ئەو ئایەتە ئەوەیـە ئەی باوەڕداران کافران مەکەن بەپشت وپەنای خۆتان بەوەی

① وەلائتان بۆیان هەبێت لەسەرئاینەکـەیان

② وەسەریان بخەن بەسەر موسڵمانان

③ وەیارمەتی ورێگەپیشاندەریان بن لەسەر عەیب وعاری موسڵمانان (جا هەرکـەسێ ئەوە بکات ئەوا بەری بوە لەالله وە الله ش لەوکەسە بەریء بوە بەهـۆی هەڵگەڕانەوەی لەدین و داخل بونی بۆ کـوفر).

— کەواتا ئیمام باسی سێ حاڵەتی کرد وبەهەڵگەڕانەوە ناوی برد

ئیمامی السدی لەتەفسیری ئەو ئایەتەدا دەفەرموێت :

(أما "أولياء" فيواليهم في دينهم، ويظهرهم على عورة المؤمنين، فمن فعل هذا فهو مشرك، فقد برئ اااللہ منه) [تفسير الطبري: ٦/ ٣١٤]

واتا : بەڵام بەدۆستگرتنی کافران لەسەر ئاینەکەیـان وە ڕێگەپیشاندانیان بۆ کەمو کورتی ئیمانداران هەرکـەسێ ئـەوکــــارە بکات ئەوا موشریکە الله لەوکەسە بەریء بوە .

ئیمامی الخازن رحمه الله لەتەفسیری هەمان ئایەت فەرموویەتی :

(يعني موالاة الكفار، من نقل الأخبار إليهم وإظهار عورة المسلمين، أو يودهم ويحبهم (فليس من ااالله في شيء) أي فليس من دين ااالله في شيء، و موالاة الله و موالاة الكفار ضدان لا يجتمعان) [تفسير الخازن ١/٣٥٨]

واتـا : موالاتی کافران لە نەقڵ کردنی هەواڵی موسڵمانان بۆ کافران و پیشاندانی کەم وکورتی موسڵمانان یان پشتگیر یکردنی کافران و خۆشویستنیان ئەوا هەرکەسێ وابێت هیچ ی بۆنیە لەلای الله واتـا لە دینی الله نیە ئەوکەسە لە هیچ شتێکدا وە دۆستایەتی بۆ الله لەگەڵ دۆستایە تی کردنی کافـران دووشتی دژبەیەکـن پێکەوە کۆنابنەوە .

واتا دۆستایەتی کافران بکەی دەبیت بەدوژمنی الله دۆستایەتی بۆاللە بکەی دەبێت ببیت بەدوژمنی کافران ناکرێ ولاءت بۆاللە هەبێت و ولا ئیشت بۆکافران هەبێت دوشتی دژبەیەک کۆنابێتەوە لەیەک حاڵەتدا.

الشيخ حمد بن عتيق ـ دەفەرموێت :

(إن مظاهرة المشركين، ودلالتهم على عورات المسلمين، أو الذب عنهم بلسان، أو الرضى بما هم عليه، كل هذه مكفرات، فمن صدرت منه - من غير الإكراه المذكور - فهو مرتد، وإن كان مع ذلك يبغض الكفار ويحب المسلمين) [الدفاع عن أهل السنةوالاتباع: ٣١]

واتـا : سەرختی موشریکان و ڕێگەپیشا نـدانیان لەسەر عەیب و کە موکوڕی موسڵمانان یان دیفاع کردن لێیان بەزمان یان ڕازی بون بەوەی ئەوان لەسەرین هەموو ئەمـانە مرۆڤ کافـر دەکات لەهەر کەسێکەوە دەربچێ بەبێ ئیکـراهـ ئەوا مورتەدە ئـــەگەرچی ڕقی لە کافرانیش بێت و موسڵمانانیشی خۆش بوێ.

الإمام ابن حزم رحمه االله دەفەرموێت :

(وكذلك من سكن بأرض الهند، والسند، والصين، والترك، والسودان، والروم، من المسلمين فإن كان لا يقدر على الخروج من هنالك لثقل ظهر، أو لقلة مال، أو لضعف جسم، أو لامتناع طريق، فهو معذور، فإن كان هنالك محارباً للمسلمين معيناً للكفار بخدمة أو كتابة فهو كافر) [المحلى ١١/ ٢٠٠]

واتـا : هەرکەسێ لەموسڵمانان نیشتەجێ بێت لەخـاکی هند وسند وچین و تورك وسودان وڕۆم ئەگەر تواناى نەبێ لەووڵاتانە دەربچێ جالەبەر لاوازی لاشە بێت یان ماڵ یان ڕێگـریەکانی ڕێگا ئەوا عوزری هەیە بەڵام ئەگەر نیشتەجێ بێت لەوڵاتی کوفر و محارەبەی موسڵمانان بکات ویارمەتی کافران بدات بەخزمەت کـردن یــــان نوســـین ئەوا کـافرە.

وقال تعالى: { الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا } [النساء : ٧٦]

واتـا : ئە وانەی بـاوەڕیـان هێنا وە لەپێناو الله دە جەنگن وئەوانە شی بــێ باوەڕن لەپێ نا و طـاغوت دەجەنگن سا دۆستانی شەیطان بکوژن وچاک بزانن فێڵ وتەڵەکەی شەیطان لاوازە .

جبير بن مطعم رضي الله عنه گێڕاویەتیەوە کە رسول الله صلى الله عليه وسلم فەرموویـەتی :

(ليس منَّا مَن دعا إلى عصبيَّة، وليس منَّا مَن قاتَلَ على عصبيَّة، وليس منَّا مَن مات على عصبيَّة) [رواه أبو داود، 4/5121]

واتــا : لە ئێمـە نیە ئەوکەسەی بانگەشە بۆ دەمارگیری بکات یاخود بجەنگێ بۆ دەمارگیری وەلە ئێمە نیە ئەووکەسەی لەسەر دەمارگیری دەمرێت.

أبي هريرة رضي الله عنه دەفەرموێت رسول الله صلى الله عليه وسلم فەرموویەتی :

(مَن خَرَج مِن الطاعة، وفارق الجماعة فمات، مات ميتة جاهليَّة، ومَن قاتل تحت راية عِمِّيَّةٍ يغضب لعصبيَّة، أو يدعو إلى عصبيَّة، أو ينصر عصبية فقُتل، قُتل قتلة جاهلية) [رواه مسلم: 3240]

واتا : هەرکەسێ لە گوێڕایەڵی دەربچێت و لەکۆمەڵی موسڵمانان جیابێتەوە ئەوا بەمردنێکی جاهیلی مرد ووە وە هەر کەس لەژێر ئا ڵای کوێرانە بجەنگێ یان تورەبێت بۆ دە مار گیری یا ن بانگ ەشە بۆ دەمار گی ری بکات یان د ەمارگیری سە ربخات و بکوژرێت ئەوا کوژ راوە بە ک وشتنی سەرد ەمی جاهیلیەت مردووە.

— وە زۆر پوخڵە واتی تری هەیــە بەڵام ئەوەندە بەسە بۆکەسـێ تێگەشتووبێت وتێ بگات والحمدلله رب العالمين